

Liite 4 YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpano

Kestävän kehityksen tavoite	Lista pääasiallista toimenpiteistä Alle on nostettu muutamia keskeisimpiä toimia kunkin SDG:n osalta. Kattavampi listaus toimista sisältyy marraskuussa 2024 eduskunnalle annettuun valtioneuvoston selontekoon Agenda2030:n toimeenpanosta .	Toimien arvioitu vaikutus (laadullinen ja/tai määrällinen)
1. Ei köyhyyttä	1. Sosiaaliturvan uudistus	Sujuvampi, yksinkertaisempi ja työhön kannustavampi sosiaaliturvajärjestelmä sekä sosiaaliturvan rakenteellinen ja toiminnallinen kehittäminen pitkällä aikavälillä
1. Ei köyhyyttä	2. Ohjelma pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi	Vahvistetaan valtion, hyvinvointialueiden ja kaupunkien välistä yhteistyötä pitkäaikaisasunnottomuuden poistamisessa vuoteen 2027 mennessä.
1. Ei köyhyyttä	3. Lapsistrategia	Hallituskauden ylittävä ja hallinnonalat yhdistävä lapsen oikeuksia kunnioittava yhteiskunta
2. Ei nälkää	1. Ruokahävikkitiekartta	Ruokahävikin puolittaminen vuoteen 2030 mennessä
2. Ei nälkää	2. Kestävä ja kannattava ruokajärjestelmä -hanke	Suomalaisen ruuantuotannon strategia ja kasvuohjelma ruokajärjestelmän reilun kestävyys siirtymän toteuttamiseksi
2. Ei nälkää	3. Ravinnekierron toimenpideohjelma 2019-2030	Suomeen mahdollisimman korkea ravinneomavaraisuuden aste edistämällä mm. jätevesien ravinteiden ja orgaanisten aineiden talteenottoa ja hyödyntämistä
2. Ei nälkää	4. Eläinten hyvinvointilaki	Eläinten hyvinvointia parantamalla luodaan perusta tuotantoeläinten terveydelle, vähäiselle antibioottien käytölle ja turvallisille elintarvikkeille.
2. Ei nälkää	5. Kansalliset ravitsemussuositukset 2024	Kestävää terveyttä ruoasta - kansallisten ravitsemussuositusten 2024 tavoitteena on edistää väestön terveyttä, vastata ravitsemus- ja terveysongelmiin sekä vähentää ruoankäytöstä ja

Kestävän kehityksen tavoite	Lista pääasiallista toimenpiteistä	Toimien arvioitu vaikutus (laadullinen ja/tai määrällinen)
	Alle on nostettu muutamia keskeisimpiä toimia kunkin SDG:n osalta. Kattavampi listaus toimista sisältyy marraskuussa 2024 eduskunnalle annettuun valtioneuvoston selontekoon Agenda2030:n toimeenpanosta .	
3. Terveyttä ja hyvinvointia	1. Sosiaaliturvan uudistus	-tuotannosta aiheutuvia haitallisia ympäristövaikutuksia. Sujuvampi, yksinkertaisempi ja työhön kannustavampi sosiaaliturvajärjestelmä sekä sosiaaliturvan rakenteellinen ja toiminnallinen kehittäminen pitkällä aikavälillä
3. Terveyttä ja hyvinvointia	2. Suomi liikkeelle -ohjelma	Edistetään poikkihallinnollisesti liikkuvan arjen valintoja ja että yhä useampi ihminen tarttuu liikkumisen mahdollisuuksiin. Päämääränä on, että yhteiskunnan rakenteet luovat yhä paremmat edellytykset liikkumiselle ihmisten hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn vahvistamiseksi.
3. Terveyttä ja hyvinvointia	3. Kansallinen terveys- ja hyvinvointiohjelma Terveudeksi	Keskeisten kansansairauksien ja niiden riskitekijöiden aiheuttaman hyvinvointivajeen vähentäminen, työ- ja toimintakyvyn lisääminen sekä terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen
3. Terveyttä ja hyvinvointia	4. Kansallinen mielenterveysstrategia 2020-2030 5. Mielenterveyden edistämisen periaatepäätös on julkaistu - Sosiaali- ja terveysministeriö	Varmistetaan pitkän aikavälin mielenterveyspolitiikan jatkuvuutta, tavoitteellisuutta ja ajantasaisuutta sisältäen laaja-alaisia toimenpiteitä sekä itsemurhien ehkäisyn tavoitekokonaisuuden. Vahvistetaan poikkihallinnollista mielenterveyden edistämistä ja itsemurhien ehkäisyä sekä kehitetään sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen monialaista yhteistyötä siten, että mielenterveys nähdään läpileikkaavana, eri hallinnonalojen yhteisenä tehtävänä.

Kestävän kehityksen tavoite	Lista pääasiallista toimenpiteistä Alle on nostettu muutamia keskeisimpiä toimia kunkin SDG:n osalta. Kattavampi listaus toimista sisältyy marraskuussa 2024 eduskunnalle annettuun valtioneuvoston selontekoon Agenda2030:n toimeenpanosta .	Toimien arvioitu vaikutus (laadullinen ja/tai määrällinen)
4. Hyvä koulutus	1. Peruskoulun tulevaisuustyö	Luodaan yhteinen visio tulevaisuutta rakentavalle peruskoululle ja arvioidaan laajassa sidosryhmäyhteistyössä pitkän aikavälin yhteiskunnallisia muutoksia sekä näiden heijastumista koulutuksen tavoitteisiin ja koululaisten hyvinvoinnin, oppimisen ja merkityksellisyyden kokemusten tukemisen tapoihin
4. Hyvä koulutus	2. Koulutuspoliittinen selonteko 2021	Koulutuksen korkean laadun ja vaikuttavuuden ylläpitäminen sekä suomalaisen järjestelmän suoritus- ja kilpailukyvyen kehittäminen kansainvälisessä toimintaympäristössä
4. Hyvä koulutus	3. Oppivelvollisuuden laajentaminen	Koulutus- ja osaamistason nousu kaikilla koulutusasteilla, oppimiserojen kaventuminen ja koulutuksellisen tasa-arvon lisääntyminen
4. Hyvä koulutus	4. Koulutuksen ilmasto- ja kestävyyskasvatushanke 2021-2023	Koulujen toimintakulttuurin muutos kohti ekologisesti kestävämpää elämäntapaa ja oppilaiden ilmastonmuutoksen hillintään liittyvien taitojen vahvistaminen
5. Sukupuolten tasa-arvo	1. Hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2024-2027	Hallituksen toimenpiteitä sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi ja syrjinnän poistamiseksi. Ohjelma koostuu 50 käytännön toimenpiteestä, jotka on ryhmitelty 6 teemaan: koulutus, työelämä, sukupuolten tasapuolinen osallisuus ja edustus, naisiin kohdistuva, lähisuhde- sekä muu väkivalta, sukupuolten tasa-arvon edistäminen Euroopan unionissa ja kansainvälisessä toiminnassa

Kestävän kehityksen tavoite	Lista pääasiallista toimenpiteistä Alle on nostettu muutamia keskeisimpiä toimia kunkin SDG:n osalta. Kattavampi listaus toimista sisältyy marraskuussa 2024 eduskunnalle annettuun valtioneuvoston selontekoon Agenda2030:n toimeenpanosta .	Toimien arvioitu vaikutus (laadullinen ja/tai määrällinen)
		sekä tasa-arvopolitiikan institutionaaliset rakenteet.
5. Sukupuolten tasa-arvo	2. Perhevapaauudistus	Työelämän tasapainodirektiivin edellyttämien muutosten täytäntöön panno. Perhevapaiden tasaisempi jakaminen ja monimuotoisten perheiden yhdenvertaisuus
5. Sukupuolten tasa-arvo	3. Valtioneuvoston tasa-arvopoliittinen selonteko 2022	Suomen pitkän ajan kansalliset ja kansainväliset tavoitteet sukupuolten tasa-arvon saavuttamiseksi
6. Puhdas vesi ja sanitaatio	1. Vesien ja meren tilan parantaminen (Ahti-ohjelma)	Ohjelman tavoitteena on saada ravinnekuormitus kuriin, maan rakenne kuntoon, haitta-aineet hallintaan sekä resurssit talteen ja käyttöön. Ahti-ohjelman puitteissa jatketaan vesiensuojelun tehostamisohjelman (2019-2023) sekä ravinteiden kierrätysohjelman (2012-2023) ja Saaristomeri-ohjelman (2021-) työtä
6. Puhdas vesi ja sanitaatio	3. Vesivastuullinen Suomi 2030 –toimenpideohjelma	Suomalaisyrittysten vesivastuullisuuden kehittäminen
7. Edullista ja puhdasta energiaa	1. Kansallinen ilmasto- ja energiastrategia	Linjaukset puhtaan energiantuotannon edistämisestä matkalla kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa vuoteen 2035 mennessä
7. Edullista ja puhdasta energiaa	2. Euroopan komissiolle toimitettava kansallinen energia- ja ilmastosuunnitelma	Suomen kansalliset tavoitteet sekä tähän mennessä päätetyt politiikkatoimet EU:n 2030 energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Energia- ja ilmastosuunnitelmassa käsitellään kaikkia viittä EU:n energiaunionin ulottuvuutta: vähähiilisyyttä, energiatehokkuutta, energiaturvallisuutta, energian

Kestävän kehityksen tavoite	Lista pääasiallista toimenpiteistä Alle on nostettu muutamia keskeisimpiä toimia kunkin SDG:n osalta. Kattavampi listaus toimista sisältyy marraskuussa 2024 eduskunnalle annettuun valtioneuvoston selontekoon Agenda2030:n toimeenpanosta .	Toimien arvioitu vaikutus (laadullinen ja/tai määrällinen)
		sisämarkkinoita sekä tutkimusta, innovaatiota ja kilpailukykyä.
7. Edullista ja puhdasta energiaa	3. Uudistuva ja osaava Suomi 2021 – 2027 / EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma	Mm. kuvaus Suomelle Oikeudenmukaisen siirtymän rahoitustulevan rahoitusosuuden käytöstä turpeen energiakäytön puolittamisen sosiaalisten vaikutusten lieventämiseen.
8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua	1. Työn ja hyvinvoinnin kehittämisohjelma Työ2030	Vaikutetaan toimintatapoja uudistamalla työllisyyteen, talouteen, kilpailukykyyn sekä Suomen työelämäbrändiin maailmalla
8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua	2. Työperäisen hyväksikäytön vastainen toimenpideohjelma	Varmistetaan, että jokainen työntekijä voi tehdä työtä turvallisessa ja oikeudenmukaisessa ympäristössä.
8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua	3. Kasvuriihi-hanke	41 ehdotusta talouskasvun vauhdittamiseksi ja yritystoiminnan uudistamiseksi
9. Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja	1. Parlamentaarisen TKI-työryhmän loppuraportti 2022 ja sen suositukset TKI-järjestelmän kehittämisestä	Suomalaisen TKI-järjestelmän kehittämisen suuntaviivat
9. Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja	2. Tutkimus- ja innovaationeuvoston laatimat TKI-politiikan ja -toiminnan strategiset valinnat	Tutkimus- ja innovaationeuvoston marraskuussa 2025 laatimat kansalliset TKI-politiikan ja -toiminnan strategiset valinnat ovat: data ja datapohjainen arvontuonti; murrosteknologia; terveys ja hyvinvointi; ilmasto, ympäristö ja arktinen ulottuvuus ja turvallisuus, resilienssi ja puolustus
9. Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja	3. Teollisuuden toimialojen vähähiilisyystiekarttatyö	Teollisuuden alat edistävät vapaaehtoisilla sitoumuksillaan siirtymää kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa

Kestävän kehityksen tavoite	Lista pääasiallista toimenpiteistä Alle on nostettu muutamia keskeisimpiä toimia kunkin SDG:n osalta. Kattavampi listaus toimista sisältyy marraskuussa 2024 eduskunnalle annettuun valtioneuvoston selontekoon Agenda2030:n toimeenpanosta .	Toimien arvioitu vaikutus (laadullinen ja/tai määrällinen)
9. Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja	4. Kansallinen biotalousstrategia 2022-2035	Riippuvuus fossiilisiin polttoaineisiin vähenee, vihreä kasvu ja uudet työpaikat lisääntyvät
9. Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja	5. Suomen digitaalinen kompassi	Digikompassi perustuu eurooppalaiseen arvopohjaan ja digitaalinen vuosikymmen 2030 -ohjelmaan. Se ohjaa kehitystyötä ja vahvistaa yhteistä ymmärrystä digitalisaation ja datatalouden hyödyistä, käsitteistä ja suunnasta
10. Eriarvoisuuden vähentäminen	1. Valtioneuvoston tiedonanto yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa	Linjaukset hallituksen työstä yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden vahvistamiseksi sekä rasismien vähentämiseksi
10. Eriarvoisuuden vähentäminen	2. Valtioneuvoston tasa-arvopoliittinen selonteko 2022	Suomen pitkän ajan kansalliset ja kansainväliset tavoitteet sukupuolten tasa-arvon saavuttamiseksi
11. Kestävät kaupungit ja yhteisöt	1. Rakentamislain uudistus 2025	Hallinnollisen taakan keventäminen, rakentamista koskevan valitusoikeuden ja vastuukysymysten täsmentäminen. Ilmastonmuutoksen hillintä, kiertotalouden edistäminen, rakentamisen laadun parantaminen, rakennetun ympäristön digitalisaatiokehityksen tukeminen
11. Kestävät kaupungit ja yhteisöt	2. Ohjelma pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi	Vahvistetaan valtion, hyvinvointialueiden ja kaupunkien välistä yhteistyötä pitkäaikaisasunnottomuuden poistamisessa vuoteen 2027 mennessä.
11. Kestävät kaupungit ja yhteisöt	3. Kestävä kaupunki –ohjelma 2019-2023	Kaupunkien ja kuntien kestävän kehityksen edistäminen. Ohjelman pääteemat olivat vähähiilisyys, älykkyyys, terveellisyys ja sosiaalinen kestävyys

Kestävän kehityksen tavoite	Lista pääasiallista toimenpiteistä Alle on nostettu muutamia keskeisimpiä toimia kunkin SDG:n osalta. Kattavampi listaus toimista sisältyy marraskuussa 2024 eduskunnalle annettuun valtioneuvoston selontekoon Agenda2030:n toimeenpanosta .	Toimien arvioitu vaikutus (laadullinen ja/tai määrällinen)
12. Vastuullista kuluttamista	1. Kiertotalouden strateginen ohjelma	Kiertotaloudesta luodaan talouden uusi perusta vuoteen 2035 mennessä. Kiertotalous tuottaa taloudellista hyvinvointia maapallon kantokyvyn rajoissa
12. Vastuullista kuluttamista	2. Toimialojen vähähiilisyystiekarttatyö	Teollisuuden alat edistävät vapaaehtoisilla sitoumuksillaan siirtymää kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa
12. Vastuullista kuluttamista	3. Muovitiekartta	Muovin kestävä kiertotaloutta vauhdittava kansallinen ohjelma
13. Ilmastotekoja	1. Ilmastolaki	Puitelainsäädäntö kohti hiilineutraaliutta vuoteen 2035 mennessä
13. Ilmastotekoja	2. Toimialojen vähähiilisyystiekarttatyö	Teollisuuden alat edistävät vapaaehtoisilla sitoumuksillaan siirtymää kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa
13. Ilmastotekoja	3. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma	Maankäytön, metsätalouden ja maatalouden päästöjen vähentäminen, hiilinielujen aikaansaamien poistumien vahvistaminen sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen osana Suomen kansallisten ilmastotavoitteiden ja EU-velvoitteiden saavuttamista
13. Ilmastotekoja	4. Euroopan komissiolle toimitettava kansallinen energia- ja ilmastosuunnitelma	Suomen kansalliset tavoitteet sekä tähän mennessä päätetyt politiikkatoimet EU:n 2030 energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Energia- ja ilmastosuunnitelmassa käsitellään kaikkia viittä EU:n energiaunionin ulottuvuutta: vähähiilisyttä, energiatehokkuutta, energiaturvallisuutta, energian

Kestävän kehityksen tavoite	Lista pääasiallista toimenpiteistä	Toimien arvioitu vaikutus (laadullinen ja/tai määrällinen)
	Alle on nostettu muutamia keskeisimpiä toimia kunkin SDG:n osalta. Kattavampi listaus toimista sisältyy marraskuussa 2024 eduskunnalle annettuun valtioneuvoston selontekoon Agenda2030:n toimeenpanosta .	sisämarkkinoita sekä tutkimusta, innovaatiota ja kilpailukykyä.
14. Vedenalainen elämä	1. Kansallinen meripolitiikan toimenpideohjelma	Itämerta suojellaan, meriklusteri ja merellinen tuotanto ovat kestäväällä pohjalla
14. Vedenalainen elämä	2. Vesien ja meren tilan parantaminen (Ahti-ohjelma)	Ahti-ohjelman puitteissa jatketaan vesiensuojelun tehostamisohjelman (2019-2023) sekä ravinteiden kierrätysohjelman (2012-2023) ja Saaristomeri-ohjelman (2021-) työtä
14. Vedenalainen elämä	3. Vaelluskalakantojen elvyttämishjelma NOUSU	Kansallinen ohjelma vaelluskalakantojen elvyttämiseksi keskittyen erityisesti kalojen kulkumahdollisuuksien parantamiseen, nousuesteiden poistoon tai muuttamiseen kalojen kulle soveltuviksi
15. Maanpäällinen elämä	1. Uudistettu luonnonsuojelulaki	Lajien, luontotyyppien ja luonnon tarjoamien tärkeiden palveluiden turvaaminen, ilmastomuutokseen sopeutuminen, tieteellisen Luontopaneelin toiminnan turvaaminen
15. Maanpäällinen elämä	2. Helmi-elinympäristöohjelma	Suomen luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen ja ilmastomuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen
15. Maanpäällinen elämä	3. METSU-ohjelma	Metsäisten luontotyyppien ja metsälajien taantumisen pysäyttäminen sekä luonnon monimuotoisuuden edistäminen
16. Rauhaa ja oikeudenmukaisuutta	1. Kansallinen perus- ja ihmisoikeus toimintaohjelma	Perus- ja ihmisoikeusrakenteiden vahvistaminen ja oikeuksien toteutumisen seurannan kehittäminen Suomessa

Kestävän kehityksen tavoite	Lista pääasiallista toimenpiteistä	Toimien arvioitu vaikutus (laadullinen ja/tai määrällinen)
16. Rauhaa ja oikeudenmukaisuutta	Alle on nostettu muutamia keskeisimpiä toimia kunkin SDG:n osalta. Kattavampi listaus toimista sisältyy marraskuussa 2024 eduskunnalle annettuun valtioneuvoston selontekoon Agenda2030:n toimeenpanosta .	15 tavoitelinjausta ja keskeisiä toimenpiteitä demokratian ja osallistumisen edistämiseksi.
17. Yhteistyö ja kumppanuus	1. Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteko 2024	Selonteko täydentää ulko- ja turvallisuuspoliittista selontekoa tarkemmilla kauppaa- ja kehityspolitiikan toimenpiteillä.
17. Yhteistyö ja kumppanuus	2. Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko 2024	Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka pohjautuu arvopohjaiseen realismiin. Sen päämääränä on turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, estää Suomen joutumisen sotilaalliseen konfliktiin ja taata suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointi. Toiminnan perustana ovat demokratia, oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus.